

โรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV)

ตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ข้อมูลจาก European Center for Disease Prevention and Control (ECDC) และองค์การอนามัยโลก มีรายงานผู้ป่วยโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) รวม 680 ราย เสียชีวิต 242 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 35.6 กระจายใน 12 ประเทศ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผู้ป่วยและเสียชีวิตโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง รายประเทศ ปี พ.ศ. 2558

ประเทศ	จำนวนป่วย	จำนวนเสียชีวิต	อัตราป่วยตาย
ซาอุดีอาระเบีย	458	196	42.80
เกาหลีใต้	185	36	19.46
จอร์แดน	17	6	35.30
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	5	1	20.0
โอมาน	4	1	25.0
กาตาร์	4	1	25.0
ฟิลิปปินส์	2 (จากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์)	0	0
อิหร่าน	1	0	0
เยอรมนี	1	0	0
จีน	1 (จากเกาหลีใต้)	0	0
คูเวต	1	1	100
ไทย	1 (จากโอมาน)	0	0
รวม	680	242	35.59

จากข้อมูลการพบผู้ป่วยในหลายประเทศ พบการระบาดต่อเนื่องในประเทศเกาหลีใต้ที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล ทำให้ประเทศไทยต้องมีการเฝ้าระวังและสอบสวนผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลางอย่างเข้มข้นในปี พ.ศ. 2558 โดยมีนิยามการเฝ้าระวังและสอบสวนผู้ป่วยดังนี้

ผู้ป่วยที่ต้องดำเนินการสอบสวนโรค (Patients under investigated: PUI)

1. ผู้ป่วยติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบน ได้แก่ ผู้ที่มีอาการติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบน (ไอ น้ำมูก เจ็บคอ เป็นต้น) และมีประวัติเดินทางมาจากพื้นที่ที่พบผู้ป่วยในช่วงเวลา 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย และมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- มีอุณหภูมิร่างกายมากกว่าหรือเท่ากับ 38 องศาเซลเซียส หรือ
- มีประวัติเข้ารับบริการในโรงพยาบาลในพื้นที่เสี่ยงในช่วง 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย หรือ
- สัมผัสสูง หรือดื่มนมอูฐในช่วง 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย หรือ

- สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ในช่วง 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย

2. **ผู้ป่วยปอดบวมที่มีประวัติเสี่ยง** หมายถึง ผู้ป่วยปอดบวมที่มีประวัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ในช่วงเวลา 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย ได้แก่

- อาศัย หรือเดินทาง หรือเป็นผู้สัมผัสของผู้ที่เดินทางจากพื้นที่ที่พบผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือ
- เป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่ดูแลผู้ป่วยปอดบวมหรือเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการที่ตรวจตัวอย่างจากระบบทางเดินหายใจ หรือ
- ผู้สัมผัสใกล้ชิด “ผู้ป่วยเข้าข่าย” หรือ “ผู้ป่วยยืนยัน” ติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือ
- ผู้ป่วยปอดบวมที่เกิดเป็นกลุ่มก้อน (พบผู้ป่วยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป) ในชุมชนหรือที่ทำงานเดียวกัน หรือมีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา

ในผู้ป่วยทั้ง 4 กลุ่มนี้ถ้าตรวจพบเชื้อสาเหตุอื่น ๆ แล้ว แต่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาเชื่อดังกล่าว ต้องส่งตรวจหาเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง

3. ผู้ป่วยปอดบวมรุนแรง หรือ ภาวะระบบทางเดินหายใจล้มเหลวเฉียบพลัน (Acute Respiratory Distress Syndrome: ARDS) ที่ไม่ทราบสาเหตุ (ปอดบวมรุนแรง หมายถึง ผู้ป่วยปอดบวมที่ต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ) ถึงแม้ไม่มีประวัติเสี่ยงก็ตาม

ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีสถานการณ์และการตอบสนองต่อการระบาดของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลางที่สำคัญ 2 กรณี ได้แก่ การพบผู้ป่วยยืนยันรายแรกซึ่งเดินทางมาจากประเทศโอมาน และการเฝ้าระวังผู้ที่เดินทางกลับจากการประกอบพิธีฮัจญ์ ดังนี้

1. การพบผู้ป่วยยืนยันรายแรกซึ่งเดินทางมาจากประเทศโอมาน

ประเทศไทยรายงานผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลางรายแรก เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2558 จากการสอบสวนโรค พบว่า ผู้ป่วยเป็นเพศชายชาวโอมาน ติดเชื้อมาจากประเทศโอมานและเดินทางมาประเทศไทย เพื่อรับการรักษาโรคประจำตัว ผู้ป่วยมีอาการทางเดินหายใจและได้รับการแยกตัวในโรงพยาบาลตั้งแต่วันแรก การสอบสวนโรคและติดตามผู้สัมผัสมีความเสี่ยงสูง (ประกอบด้วยสมาชิกครอบครัว ผู้โดยสารเครื่องบินในแถวเดียวกัน/สองแถวหน้า/สองแถวหลังของที่นั่งผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ และคนขับรถแท็กซี่) จำนวน 41 คน ให้มารับการแยกตัวในสถานที่เฉพาะจนครบ 14 วัน ไม่มีใครมีอาการป่วยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ไม่พบการติดเชื้อไวรัส MERS - CoV ผู้ป่วยยืนยันได้รับการรักษาจนหายและตรวจไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส MERS - CoV และได้เดินทางกลับประเทศ โดยสรุปไม่พบการแพร่เชื้อในประเทศไทยในเหตุการณ์นี้

2. การเฝ้าระวังผู้แสวงบุญที่เดินทางกลับจากการประกอบพิธีฮัจญ์

ตั้งแต่ 30 กันยายน - 1 พฤศจิกายน 2558 มีผู้แสวงบุญที่ลงทะเบียนกับกรมการศาสนาเพื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ กรุงเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย รวม 10,434 คน ในจำนวนนี้มีข้อมูลการเดินทางกลับเข้ามายังประเทศไทย โดยการรวบรวมจากกลุ่มโรคระหว่างประเทศ สำนักโรคติดต่อทั่วไป รวม 10,350 ราย ผ่านเข้ามาทางด่านควบคุมโรค 5 แห่ง ได้แก่ สนามบินท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ภูเก็ต นราธิวาส หาดใหญ่ และสุราษฎร์ธานี พบผู้มีอาการป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (Patients under investigated : PUI) 177 ราย มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อสาเหตุ 70 ราย ร้อยละ 39.54 ได้แก่ Influenza A (H1) 15 ราย, Influenza A (H3) 40 ราย, Influenza A non-subtype 7 ราย, Influenza B 4 ราย, พบเชื้อแบคทีเรียหรือไวรัสอื่น ๆ (Adenovirus, Human-metapneumovirus, Rhinovirus, Human Coronavirus OC43) 6 ราย และไม่พบเชื้อ 105 ราย ร้อยละ 60.46

สรุป สถานการณ์ในภาพรวมของประเทศไทย ตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2558 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรคได้รับรายงานผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางรวม 432 ราย เป็นชาวไทย 348 ราย ร้อยละ 80.55 ชาวต่างชาติ 84 ราย (19.45) ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบสารพันธุกรรมของ MER-CoV 1 ราย (ชาวโอมานเดินทางเข้ามารับการรักษา) ไม่พบสารพันธุกรรมของ MER-CoV 426 ราย และไม่ได้ส่งตัวอย่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ 5 ราย

ผู้เรียบเรียง

ดารินทร์ อารีย์โชคชัย

ยงเจือ เหล่าศิริถาวร

บรรณาธิการวิชาการ

นายองอาจ เจริญสุข